

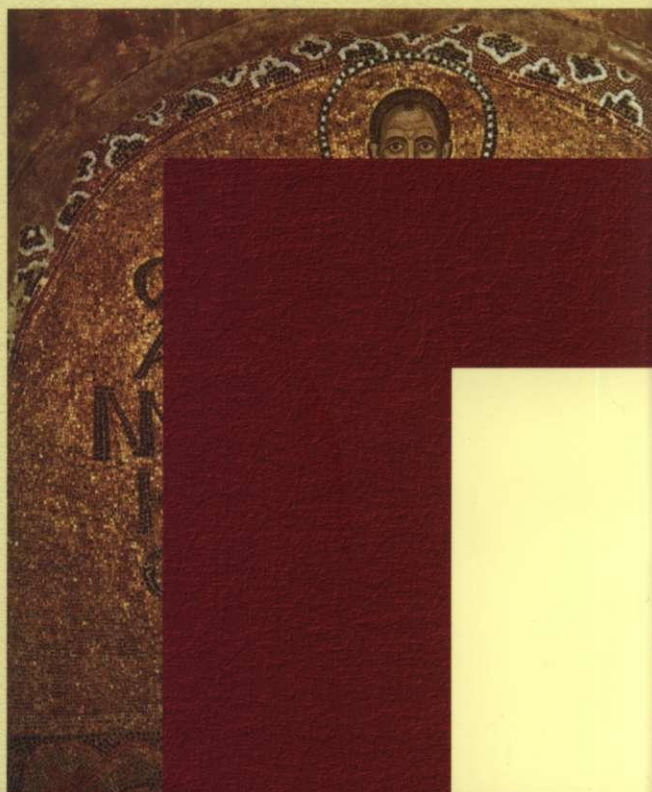
Eva Maria Hrdinová

PŘEKLAD LITURGICKÉHO TEXTU
V ZRCADLE TEORIE SKOPOSU

NA PŘÍKLADĚ TRANSLACE
VÝCHODNÍ CHRYSOSTOMOVY LITURGIE
DO ČEŠTINY

Eva Maria Hrdinová

PŘEKLAD LITURGICKÉHO TEXTU
V ZRCADLE TEORIE SKOPOSU

NA PŘÍKLADĚ TRANSLACE
VÝCHODNÍ CHRYSOSTOMOVY LITURGIE
DO ČEŠTINY

IRIS

iris-knihy.sk

UNIVERSITAS
OSTRAVIENSIS
Facultas Philosophica

Recenzenti:

Mgr. Jan Budňák, Ph.D. (Pedagogická fakulta Masarykovy univerzity, Brno)

Doc. PhDr. Zvonko Taneski, Ph.D. (Fakulta cizích jazyků FON
Univerzity v Skopje, Makedonská republika)

PhDr. Lukáš Zábranský, Ph.D. (Pedagogická fakulta
Univerzity Hradec Králové)

Spis Ostravské univerzity v Ostravě č. 279/2013

IRIS, Vydavatelstvo a tlač, s.r.o., Bratislava, 2013

© Mgr. Eva Maria Hrdinová, Ph.D., 2013

© Filozofická fakulta Ostravské univerzity v Ostravě, 2013

Cover Design © Mgr. Lubomír Zabadal, Ph.D., 2013

ISBN 978-80-89238-74-3 (IRIS - Vydavatelstvo a tlač, s.r.o., Bratislava)

ISBN 978-80-7464-255-5 (Ostravská univerzita v Ostravě)

*Autorka děkuje všem, kdo pomohli radou,
pomocí a podporou.*

Obsah

Abstrakt v slovenčine	13
Abstract in English	15
Úvod	17
Předmět a cíl práce	17
Stav dosavadního zkoumání	18
Metodologie a struktura práce	19
<hr/>	
1. kapitola Překlad religiózního textu	23
1.1 Překlad religiózního textu v zrcadle hermeneutiky a teorie skoposu	23
1.2 Teorie překladu a její vývoj se zřetelem k překladu náboženského textu	25
1.3 Hermeneutika jako teorie překladu (náboženského) textu	26
1.3.1 <i>Vztah k jazyku</i>	28
1.3.2 <i>Vztah k originálu</i>	30
1.3.3 <i>Vztah k paralelním textům a pramenům</i>	30
1.4 Teorie skoposu a překlad náboženského textu	31
1.5 Paralely mezi hermeneutikou a teorií skoposu (s ohledem na překlad náboženského textu)	35
<hr/>	
2. kapitola Specifika jazyka liturgie	37
2.1 Náboženská terminologie východních církví v církevní slovanštině a její překlad do češtiny	37
2.2 Překlad církevněslovanské náboženské terminologie do češtiny ...	42
2.3 Liturgický jazyk jako odborný jazyk svého druhu	46
2.3.1 <i>Blížkost k odbornému textu</i>	48
2.3.2 <i>Blížkost liturgického textu k odbornému textu</i>	63
<hr/>	
3. kapitola Překlad liturgického textu a Bible	65
3.1 Přístupy k překladu Chrysostomovy liturgie do češtiny a němčiny. Pokus o periodizaci překladatelské produkce	65

3.1.1	<i>Překlady české</i>	69
3.1.2	<i>Překlady německé</i>	75
3.2	Překlad Bible v teorii a praxi	76
3.2.1	<i>Paralely mezi překladem biblického textu a překladem liturgického textu</i>	82
<hr/>		
4.	kapitola Analýza vybraných překladů liturgického textu	87
4.1	Rankův a Kráčmarův překlad Chrysostomovy liturgie	91
4.1.1	<i>Interpretace originálu překladatelem</i>	91
4.1.2	<i>Interpretace překladu</i>	92
4.1.3	<i>Slovní zásoba textu</i>	94
4.1.4	<i>Analýza proskomidie</i>	98
4.1.5	<i>Analýza Cherubínské písně</i>	101
4.1.6	<i>Formulování závěrů</i>	103
4.2	Gorazdův a Nekulův překlad Chrysostomovy liturgie	104
4.2.1	<i>Interpretace originálu překladatelem</i>	104
4.2.2	<i>Interpretace překladu</i>	110
4.2.3	<i>Slovní zásoba textu</i>	110
4.2.4	<i>Analýza proskomidie</i>	112
4.2.5	<i>Analýza Cherubínské písně</i>	112
4.2.6	<i>Formulování závěrů</i>	114
4.3	Tkadlečkův překlad Chrysostomovy liturgie	117
4.3.1	<i>Interpretace originálu se zřetelem k ideovým východiskům překladatele a jeho vlastní tvorbě</i>	118
4.3.2	<i>Interpretace překladu</i>	121
4.3.3	<i>Slovní zásoba</i>	123
4.3.4	<i>Analýza proskomidie</i>	123
4.3.5	<i>Analýza Cherubínské písně</i>	125
4.3.6	<i>Formulování závěrů</i>	128
4.4	Krupicův/ Stránského a Hučkův překlad Chrysostomovy liturgie	130
4.4.1	<i>Interpretace originálu překladatelem</i>	130
4.4.2	<i>Interpretace překladu</i>	132
4.4.3	<i>Slovní zásoba</i>	135
4.4.4	<i>Analýza proskomidie</i>	140

4.4.5	<i>Analýza Cherubínské písně</i>	142
4.4.6	<i>Formulování závěrů</i>	143
4.5	Německé překlady Chrysostomovy liturgie	145
4.5.1	<i>Interpretace originálu překladatelem</i>	146
4.5.2	<i>Interpretace překladu</i>	149
4.5.3	<i>Analýza proskomidie</i>	152
4.5.4	<i>Analýza Cherubínské písně</i>	156
4.5.5	<i>Formulování závěrů</i>	159

---

5. kapitola **Analýza vybraných překladů beletristického textu obsahujících východní liturgickou terminologii** 161

5.1	Překlad náboženské slovní zásoby u starších překladatelů (O. F. Babler)	162
5.1.1	<i>Interpretace originálu překladatelem</i>	162
5.1.2	<i>Interpretace překladu</i>	163
5.1.3	<i>Formulování závěrů</i>	165
5.2	Cizí reálie v překladech současných ruských německých autorů do češtiny	166
5.2.1	<i>Interpretace originálu překladatelem</i>	167
5.2.2	<i>Interpretace překladu</i>	168
5.2.3	<i>Formulování závěrů</i>	177
5.3	Překlad východního lexika v dílech ostatních současných autorů (Katharina Beta, Anna Zonová)	178
5.3.1	<i>Interpretace originálu překladatelem</i>	178
5.3.2	<i>Interpretace překladu</i>	182
5.3.3	<i>Formulování závěrů</i>	189
6.	Závěry	191
6.1	Analýza liturgických textů	191
6.2	Analýza beletristických textů	192
6.3	Vliv hermeneutiky a teorie skoposu na analyzované překlady	193
6.3.1	<i>Vztah k jazyku</i>	193
6.3.2	<i>Vztah k originálu, paralelním textům a pramenům</i>	195
6.4	Teorie skoposu a překlad náboženského textu	196
6.4.1	<i>Skopos určuje translát (dominantou veškeré translace je skopos)</i> ...	196

6.4.2	<i>Translát se týká jen své cílové skupiny (a není totožný s originálem)</i>	197
6.4.3	<i>Jazyk je elementem kultury (mezi jazykem a kulturou existují reciproční vztahy)</i>	197
6.5	Stanovení závěrů	198
6.5.1	<i>Východiska práce pro teorii a praxi</i>	199
7.	Resumé	201
7.1	Ciele práce, hypotézy a metodické východiská	201
7.2	Hermeneutika a teória skoposu a možnosť ich uplatnenia pri preklade liturgického textu	203
7.3	Náboženská terminológia v cirkevnej slovančine a jej preklad do češtiny so zreteľom na odborný charakter tejto terminológie	206
7.4	Prekladateľská produkcia východnej liturgie v českých krajinách vzhľadom na preklad Biblie ako možný paralelný text	207
7.5	Analýza vybraných prekladov	210
7.6	Závery	213
8.	Summary	215
8.1	The goals of the thesis, hypotheses and methodological basis	215
8.2	Hermeneutics and the Skopos Theory and their use in the translation of liturgical text	217
8.3	The religious terminology in Church Slavonic and its translation into Czech with regard to the professional character of this terminology	220
8.4	The translation production of the eastern orthodox liturgy in the Czech lands with regard to the Bible translation as a possible parallel text	222
8.5	The analysis of chosen translations	225
8.6	Conclusions	229
9.	Seznam použité literatury	231
9.1	Literatura	231
9.2	Prameny	248
9.2.1	Liturgické texty	248
9.2.2	Beletristické texty	248
9.2.3	Varia	249

